

Miejsce na identyfikację szkoły

ARKUSZ PRÓBNEJ MATURY Z OPERONEM GEOGRAFIA

POZIOM PODSTAWOWY

LISTOPAD
2013

Czas pracy: 120 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 11 stron (zadania 1.–25.) oraz **barwną mapę**. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
6. Podczas egzaminu możesz korzystać z linijki, lupy i kalkulatora.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie **50 punktów**.

Wpisuje zdający przed rozpoczęciem pracy

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL ZDAJĄCEGO

--	--	--

**KOD
ZDAJĄCEGO**

Zadania 1.–11. wykonaj na podstawie załączonej barwnej mapy przedstawiającej fragment Bieszczad.

Zadanie 1. (2 pkt)

Podaj trzy elementy krajobrazu naturalnego widoczne na załączonej mapie, które są charakterystyczne dla przedstawionego obszaru.

1. ....
2. ....
3. ....

Zadanie 2. (2 pkt)

Odszukaj na mapie opisane obiekty i wpisz do tabeli ich nazwy.

Opis obiektu	Nazwa
Głęboka zatoka Jeziora Solińskiego położona na NE od miejscowości Polańczyk.	
Samotna skała na NE od miejscowości Myczkowce.	
Obiekt zagospodarowania związany z uprawianiem turystyki kwalifikowanej przy drodze krajowej na trasie Orelec – Uherce Mineralne.	
Wzgórze o wysokości 435 m n.p.m. znajdujące się na SE od miejscowości Polańczyk.	

Zadanie 3. (2 pkt)

Wymień trzy różnice w zagospodarowaniu turystycznym obszarów z pól F5 i E3.

1. ....
2. ....
3. ....

Zadanie 4. (1 pkt)

Podaj nazwę orogenezy i okresu w dziejach Ziemi, w którym zostały ukształtowane góry przedstawione na mapie.

orogeneza: .....

okres: .....

Zadanie 5. (2 pkt)

a) Wypisz nazwy trzech rezerwatów przyrody znajdujących się na przedstawionym obszarze.

1. ....

2. ....

3. ....

b) Wymień, inną niż rezerwat, formę ochrony przyrody zaznaczoną na mapie.

.....

Zadanie 6. (2 pkt)

Wymień trzy elementy sieci hydrograficznej widoczne na mapie.

1. ....

2. ....

3. ....

Zadanie 7. (2 pkt)

Oblicz odległość rzeczywistą w linii prostej między sklepem w Uhercach Mineralnych (pole C1) a sklepem w Orelcu (pole E2). Zapisz obliczenia, wynik podaj w kilometrach.

Obliczenia:

Odpowiedź: .....

Zadanie 8. (2 pkt)

Oblicz kąt padania promieni słonecznych w dniu równonocy wiosennej w punkcie widokowym Rubeń (pole E2/E3). Zapisz obliczenia.

Obliczenia:

Odpowiedź: .....

Zadanie 9. (2 pkt)

a) **Zaznacz miejscowość, w której Słońce wschodzi najwcześniej.**

- A. Zwierzyń
- B. Łobozew
- C. Uherce Mineralne
- D. Polańczyk

b) **Wskaż miejscowość, w której w dniu przesilenia zimowego Słońce góruje najwyżej nad widnokregiem.**

- A. Ustjanowa Dolna
- B. Stefkowa Dolna
- C. Zwierzyń
- D. Werlas

Zadanie 10. (1 pkt)

Zlokalizuj na mapie zapórę wodną w Solinie. Podaj współrzędne jej południowego skraju.

φ = ...

λ = ...

Zadanie 11. (2 pkt)

Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy wymień dwie funkcje gospodarcze zapory wodnej w Solinie.

1. ....
2. ....

Zadanie 12. (3 pkt)

Na podstawie poniższego tekstu i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

W latach 70-tych w północnej Rosji zaczęto drążyć najgłębszą na świecie dziurę w ziemi. Ten gigantyczny projekt o nazwie SG-3, choć miał czysto naukowy cel, wywołał nagle ogólnoświatową panikę. Kiedy przekroczono magiczną granicę 12 km głębokości, natrafiono ponoć na dziwną pieczarę, w której panowała rekordowo wysoka temperatura. Kiedy w dół spuszczone mikrofon zarejestrowano odgłosy, jakich nikt się nie spodziewał.

Źródło: <http://infra.org.pl/wiat-tajemnic/2012-i-teorie-spiskowe/1121-rosyjska-dziura-do-pieka>

a) **Wymień dwie przyczyny problemów człowieka z dotarciem do wnętrza Ziemi.**

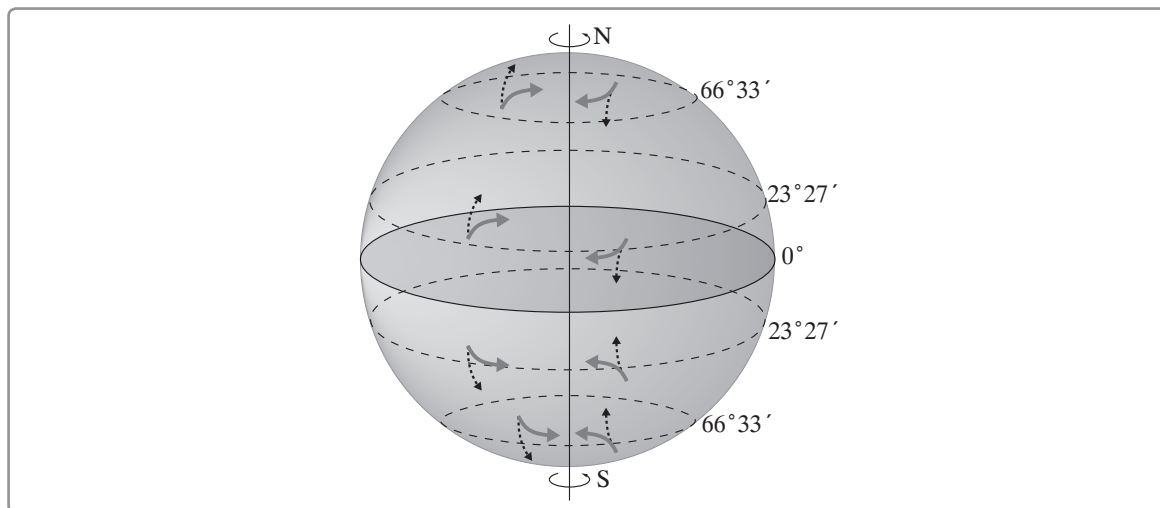
1. ....
2. ....

b) Wskaż długość promienia równikowego Ziemi.

- A. 4378 km   B. 6378 km   C. 6371 km

Zadanie 13. (2 pkt)

Schemat przedstawia działanie siły Coriolisa.

Na podstawie schematu i własnej wiedzy podaj dwie konsekwencje działania siły Coriolisa.

1. ....
2. ....

Zadanie 14. (2 pkt)

Nazwij przedstawioną na zdjęciu formę geomorfologiczną. Zapisz nazwę procesu, który doprowadził do jej powstania.

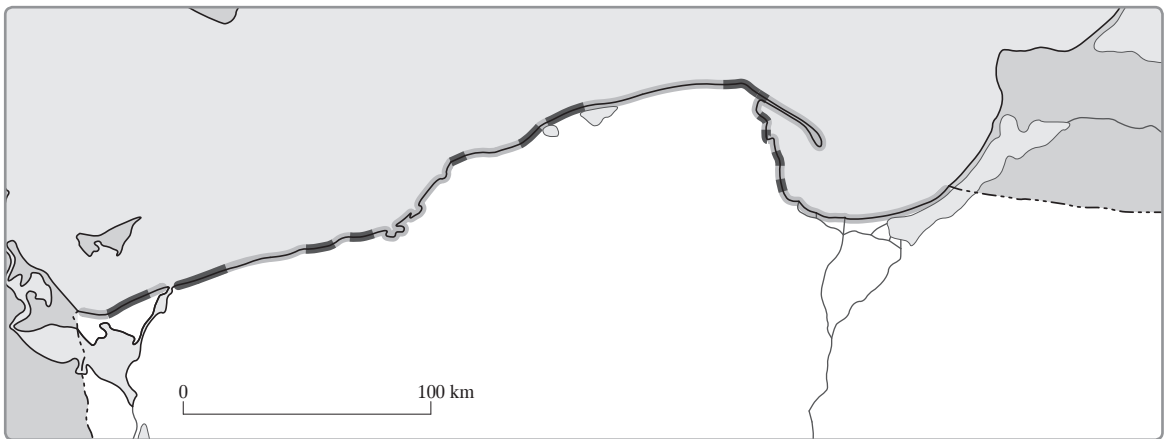

obiekt: .....

proces: .....

Zadanie 15. (2 pkt)

Na mapie zaznaczono dwa typy wybrzeży występujących w Polsce.

Źródło: http://www.pgi.gov.pl/images/stories/geologia_morza/zagroz_brzegu/typy%20wybrzey%20pol.jpg

a) Spośród podanych wybierz i podkreśl dwa typy wybrzeża polskiego.

A. klifowe   B. szkierowe   C. riasowe   D. mierzejowe   E. fiordowe

b) Uzupełnij zdanie odpowiednią nazwą typu wybrzeża.

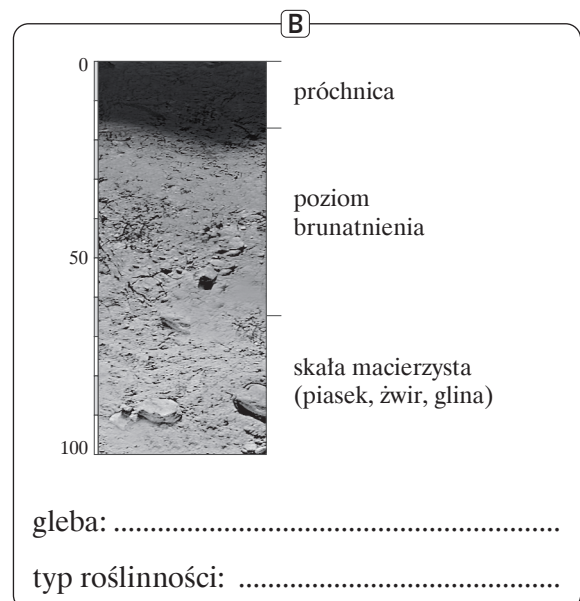
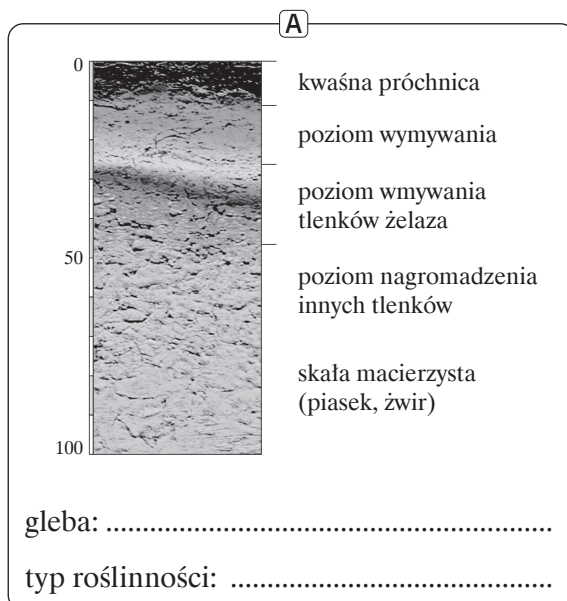
Wybrzeże ..... powstało w wyniku akumulacji materiału piaszczystego przez wschodnie prądy morskie.

Zadanie 16. (2 pkt)

Przekroje przedstawiają dwa typy gleb występujące w Polsce.

Podpisz profile odpowiednią nazwą gleby. Dobierz do gleby dominujący typ roślinności, korzystając z wymienionych poniżej.

bór, grąd, ols

Zadanie 17. (2 pkt)

Przyporządkuj podane nazwy roślin do gleb, na których są uprawiane.

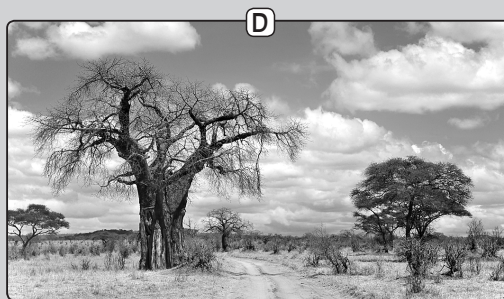
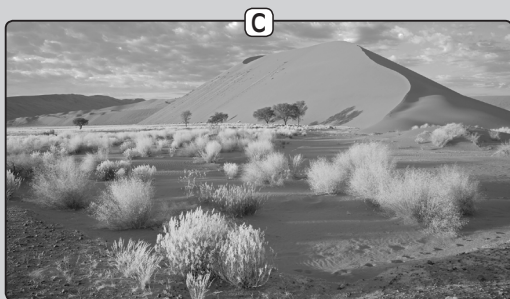
żyto, pszenica, burak cukrowy, ziemniak

gleba bielkowa: .....

gleba brunatna: .....

Informacja do zadań 18. i 19.

Zdjęcia przedstawiają cztery formacje roślinne.

Zadanie 18. (2 pkt)

Do wymienionych formacji roślinnych dopasuj odpowiednie fotografie. Wpisz obok nazwy formacji właściwą literę (A–D).

a) sawanna: .....

b) step: .....

c) bór: .....

d) pustynia: .....

Zadanie 19. (2 pkt)

Do każdej z podanych stref klimatycznych dobierz fotografię formacji roślinnej w niej występującej. Wpisz obok nazwy strefy właściwą literę (A–D).

a) strefa klimatów umiarkowanych chłodnych: .....

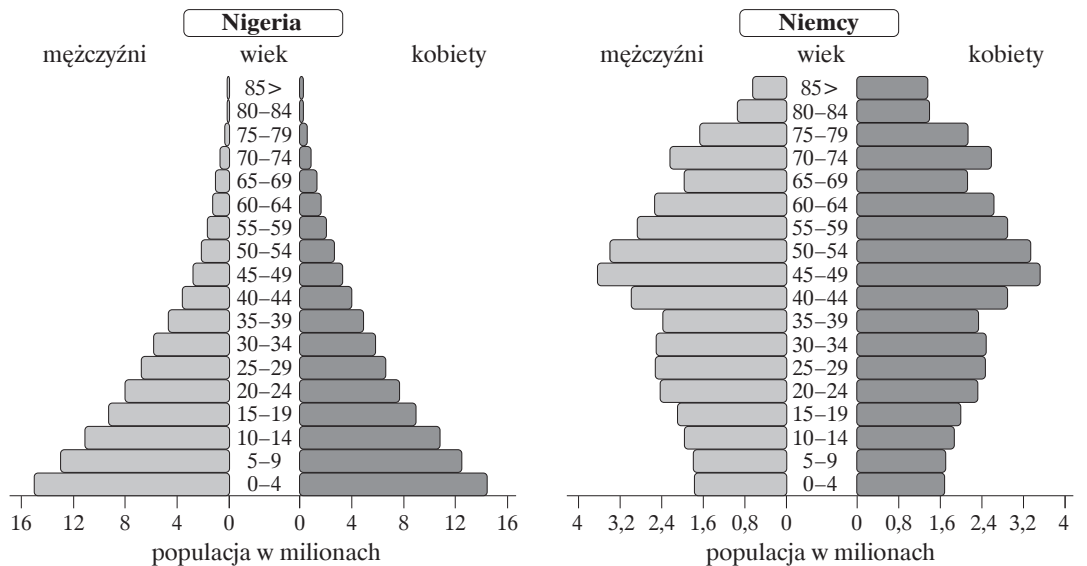
b) strefa klimatów zwrotnikowych: .....

c) strefa klimatów umiarkowanych ciepłych: .....

d) strefa klimatów równikowych: .....

Informacja do zadań 20. i 21.

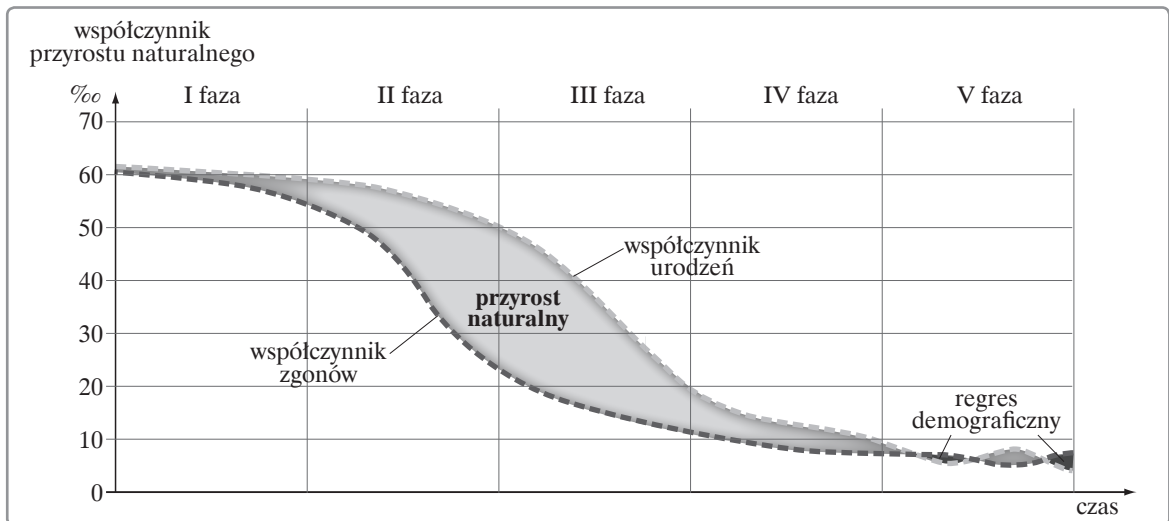
Piramidy płci i wieku dla Nigerii oraz Niemiec.

Źródło: <http://www.census.gov>

Zadanie 20. (3 pkt)

Schemat przedstawia fazy rozwoju demograficznego.

Nazwij typy piramid płci i wieku Nigerii oraz Niemiec. Określ numer fazy rozwoju demograficznego.

a) Nigeria

typ piramidy: .....

numer fazy: .....

b) Niemcy

typ piramidy: .....

numer fazy: .....

Zadanie 21. (2 pkt)

Wymień dwie cechy demograficzne społeczeństwa, które możemy odczytać na podstawie piramidy płci i wieku Nigerii.

1. ....
2. ....

Zadanie 22. (2 pkt)

Do wymienionych zespołów miejskich dobierz właściwy typ aglomeracji. Wpisz litery A lub B przy każdym zespole.

A. aglomeracja monocentryczna

B. aglomeracja policentryczna

a) aglomeracja łódzka: .....

b) aglomeracja gdańska: .....

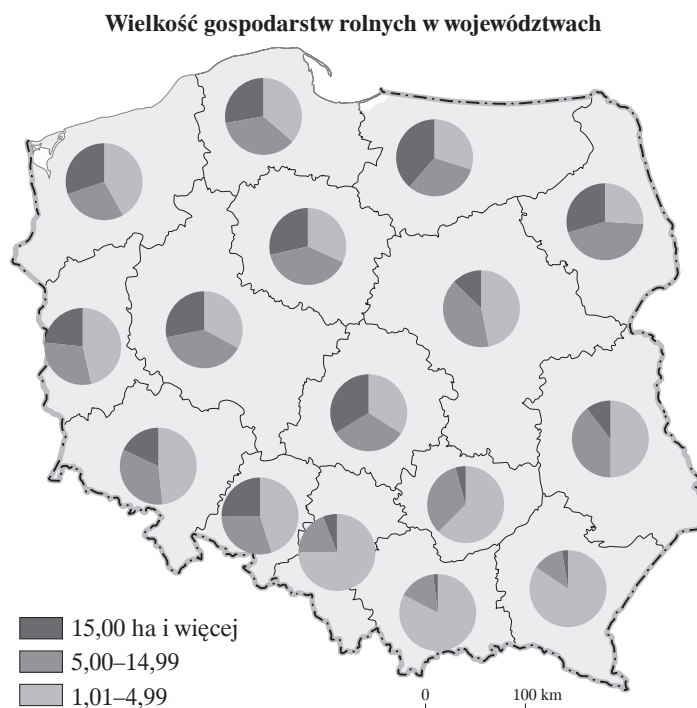
c) aglomeracja paryska: .....

d) aglomeracja doniecka: .....

e) aglomeracja katowicka: .....

Informacja do zadań 23. i 24.

Mapa przedstawia wielkość gospodarstw rolnych w Polsce w 2012 roku.

Źródło: Mały Rocznik Statystyczny 2013, GUS

Zadanie 23. (2 pkt)

Zapisz nazwy trzech województw z największym udziałem najmniejszych gospodarstw.

1. ....
2. ....
3. ....

Zadanie 24. (2 pkt)

Podaj trzy argumenty przemawiające za tym, że istnienie dużego rozdrobnienia gospodarstw rolnych w Polsce nie jest korzystne ani dla gospodarki naszego kraju, ani dla rolników.

1. ....
2. ....
3. ....

Zadanie 25. (2 pkt)

Do wymienionych surowców mineralnych przyporządkuj miejsce ich występowania.

Bogdanka, Kłodawa, Pojezierze Suwalskie, Góry Świętokrzyskie, Lubin

- a) rudy miedzi: .....
- b) sól kamienna: .....
- c) węgiel kamienny: .....
- d) wapienie: .....

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

